

Stručne kompetencije u kontekstu razvoja Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO)

Marina Tatalović
savjetnica potpredsjednika

Agencija za odgoj i obrazovanje
22. travnja 2010. godine

Ishodi:

- Opisati pojmove: kompetencije, ključne kompetencije, stručne kompetencije te ostale koji su u direktnoj vezi kao što su ishodi učenja, kvalifikacija, znanja, vještine, samostalnost, odgovornost.
- Razumjeti razliku između ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje i stručnih kompetencija kao dijela određene kvalifikacije
- Odrediti vezu između stručnih kompetencija i kvalifikacija te ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje i kvalifikacija
- Objasniti osnovna svojstva stručnih kompetencija u HKO-u (profil, razina, obujam, kvaliteta)

Okvirni sadržaj:

- Osnovni pojmovi vezani uz stručne kompetencije
- Osnovna svojstva stručnih kompetencija u HKO-u
- Određivanje stručnih kompetencija – radionica

Dokumenti HKO-a

- *Polazne osnove hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (2007.)*
- *Plan aktivnosti na izradi HKO-a za razdoblje 2008. – 2012.*
- *Pojmovnik Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira*
- *Radne skupine za izradu standarda kvalifikacija*
- *Izvješće o radu Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira za 2008. i 2009. (Zaključak Vlade RH)*
- *Knjiga: Hrvatski kvalifikacijski okvir, Uvod u kvalifikacije (2009.)*

KOMPETENCIJE

- **Kompetencije** označavaju skup znanja i vještina uz pripadajuću odgovornost i samostalnost (HKO, EKO)
- Polazne osnove – kompetencije označavaju skup znanja, vještina i kompetencija u užem smislu (samostalnost i odgovornost)
- **EKO- knowledge, skills and competence** - 'kompetencija' znači dokazanu sposobnost da se koristi znanje, vještine te osobne, socijalne i/ili metodološke sposobnosti u situacijama rada ili učenja te u profesionalnom i osobnom razvoju. U kontekstu Europskog kvalifikacijskog okvira, kompetencija se opisuje pomoću odgovornosti i samostalnosti.

Vrste kompetencija

- U literaturi više različitih podjela kompetencija stečenih učenjem
  - ključne, temeljne, generičke, transverzalne
  - stručne, profesionalne, područno-specifične kompetencije

- **Ključne / temeljne kompetencije za cjeloživotno učenje** označavaju skup kompetencija odgovarajuće razine, koje su nužne pojedincu za uključenost u život zajednice, a osnova su za stjecanje kompetencija tijekom života za sve osobne, društvene i profesionalne potrebe.
- Ključne se kompetencije implicitno uključuju u sve kvalifikacije i time predstavljaju izuzetno važan element HKO-a

Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje:

- 1. komunikacija na materinjem jeziku
- 2. komunikacija na stranom jeziku
- 3. matematička kompetencija i osnovne poznavanja znanosti i tehnologije
- 4. digitalne kompetencije
- 5. umijeće učenja (“učiti kako učiti”)
- 6. socijalne i građanske kompetencije
- 7. poduzetništvo
- 8. kulturološka/ kulturna kompetencija

Stručne kompetencije

- “sposobnost za obavljanje dužnosti nečije profesije općenito ili za obavljanje pojedinih stručnih zadataka”
- Radne skupine za izradu standarda kvalifikacija – definiranje stručnih kompetencija za pojedine kvalifikacije i za pojedine ishode učenja

Stručne kompetencije

- Stjecanje – formalno, neformalno, informalno
  - Potvrđene kompetencije- ishodi učenje
  - **Ishodi učenja** su znanja, vještine, te pripadajuća samostalnost i odgovornost koje je osoba stekla učenjem i dokazana su postupkom vrednovanja
-
- Kvalifikacija

Kvalifikacija

Kvalifikacija je formalni naziv za **skup kompetencija** (znanja, vještine te pripadne samostalnosti i odgovornosti) određene **razine, obujma, profila i kvalitete**, koja se **dokazuje** školskom svjedodžbom ili diplomom ili drugom javnom ispravom koju izdaje **nadležna ustanova**.

Kvalifikacija

- **Vrsta kvalifikacija** označava skup kvalifikacija neovisno o struci ili sektoru (području rada).
Primjer vrste kvalifikacija: prvostupnik.
- **Naziv kvalifikacije** Naziv kvalifikacije označava vrstu kvalifikacije s točnom naznakom struke ili sektora (područja rada), koju je pojedina osoba stekla. Primjer naziva kvalifikacije je: prvostupnik graditeljstva.
- **Razine (i podrazine) kvalifikacija** označavaju složenost i doseg stečenih kompetencija, a opisuju se skupom mjerljivih pokazatelja.

Kompetencije

Znanja
(činjenična i teorijska)

Vještine
(spoznajne,
psihomotoričke i
socijane)

**Samostalnost
i
odgovornost**

VREDNOVANJE

Ishodi učenja

Kvalifikacija

KN / €

Elementi kompetencija/ ishoda učenja

Znanje označava **skup stečenih i povezanih informacija**. *U HKO, znanje će se odnositi na **teorijsko i činjenično** znanje.*

Vještine obuhvaćaju **primjenu znanja i upotrebu propisanih načina rada** u izvršenju zadataka i rješavanju problema. *U HKO, vještine će se odnositi na **kognitivne** (logičko, intuitivno i kreativno razmišljanje), **psihomotoričke** (fizička spretnost te upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala) vještine i/ili **socijalne** vještine.*

Samostalnost označava pravo na vlastito upravljanje, a temelj je za određivanje nečije odgovornosti.

Odgovornost označava preuzimanje obveze izvršenja preuzetih zadataka, a u skladu je sa samostalnosti izvršenja i upravljanja.

Mjerljivi pokazatelji razina su opisi ishoda učenja određene razine.

Razine	Znanja			Ishodi učenja	Samostalnost	Odgovornost
	Činjenična	Teorijska	Spoznajne			
8	Kreiranje i vrednovanje novih činjenica u djelu područja znanstvenih istraživanja što dovodi do pomicanja granica znanja	Kreiranje i vrednovanje novih teorijskih znanja u djelu područja znanstvenih istraživanja što dovodi do pomicanja granica znanja			Izražavanje osobnoga profesionalnog i etičkog angažmana te trajna predanost istraživanju i razvoju novih ideja ili procesa	Preuzimanje etičke i društvene odgovornosti za uspjehnost provođenja istraživanja, za društvenu isplativost rezultata istraživanja i za njegovu društvenu korist
7	Vrednovanje činjenica u poznatim područjima (posebno istraživanja) i stvaranje novih činjenica u područjima koja mogu biti temom znanstvenoga istraživanja u djelu toga područja	Vrednovanje teorijskih znanja u poznatim područjima (posebno istraživanja) i stvaranje novih činjenica u područjima koja mogu biti temom znanstvenoga istraživanja u djelu toga područja	Apstraktna logika razmišljanja (posebno za razvijanje novih procesa i postupaka za istraživanje u poznatim područjima)	Izvođenje složenih pokreta i novih metoda, instrumenata, alata i materijala	Upravljanje u složenim situacijama i suradnje u različitim društvenim skupinama i zajednicama u poznatim uvjetima	Preuzimanje odgovornosti za izvršavanje jednostavnih zadataka u poznatim uvjetima
6	Vrednovanje činjenica unutar područja rada ili učenja, posebno dio na rubovima poznatih granica	Vrednovanje teorijskih znanja unutar područja rada ili učenja, posebno dio na rubovima poznatih granica	Apstraktna logika razmišljanja (posebno za razvijanje rješenja apstraktnih problema) u nepredviđenim uvjetima	Izvođenje složenih pokreta i složenih upravljanja te složenih komunikacija i suradnje u različitim društvenim skupinama i zajednicama u nepredviđenim uvjetima	Upravljanje u nepredviđenim uvjetima	Preuzimanje odgovornosti za izvršavanje jednostavnih zadataka u poznatim uvjetima
5	Analiziranje i sinteziranje činjenica kojima se određuje o poznatim granicama područja rada ili učenja, te njihovo vrednovanje	Analiziranje i sinteziranje teorijskih znanja kojima se određuje o poznatim granicama područja rada ili učenja, te njihovo vrednovanje	Jednostorna apstraktna logika razmišljanja (posebno za razvijanje rješenja apstraktnih problema) u djelomično nepredviđenim uvjetima	Izvođenje složenih pokreta i složenih upravljanja te složenih komunikacija i suradnje u djelomično nepredviđenim uvjetima	Sudjelovanje u upravljanju i suradnje u nepredviđenim uvjetima	Preuzimanje odgovornosti za izvršavanje jednostavnih zadataka u poznatim uvjetima
4	Analiziranje činjenica u području rada ili učenja	Analiziranje teorijskih znanja unutar područja rada ili učenja	Jednostorna apstraktna logika razmišljanja (posebno za odabir i primjenu relevantnih informacija u poznatim uvjetima)	Izvođenje složenih pokreta i složenih upravljanja te složenih komunikacija i suradnje u poznatim uvjetima	Izvođenje prilagođavanja vlastitoga ponašanja unutar zadanih uvjeta	Preuzimanje odgovornosti za vrednovanje i usporjeđenje aktivnosti u poznatim uvjetima
3	Primjenjivanje osnovnih činjenica u području rada ili učenja	Primjenjivanje osnovnih teorijskih znanja u području rada ili učenja	Jednostorna konkretna logika razmišljanja (posebno za odabir i primjenu relevantnih informacija u poznatim uvjetima)	Izvođenje jednostavnih pokreta i složenih upravljanja te složenih komunikacija i suradnje u poznatim uvjetima	Izvođenje jednostavnih zadataka i suradnje u poznatim uvjetima	Preuzimanje odgovornosti za izvršavanje jednostavnih zadataka u poznatim uvjetima
2	Pamćenje općih činjenica u području rada ili učenja	Pamćenje općih teorijskih znanja u području rada ili učenja	Jednostavni zadataci u poznatim uvjetima	Izvođenje jednostavnih pokreta i složenih upravljanja te složenih komunikacija i suradnje u poznatim uvjetima	Poznatim uvjetima	Uvjetima
1	Pamćenje općih činjenica u području rada ili učenja	Pamćenje općih teorijskih znanja u području rada ili učenja	Jednostavni zadataci u poznatim uvjetima	Izvođenje jednostavnih pokreta i složenih upravljanja te složenih komunikacija i suradnje u poznatim uvjetima	Poznatim uvjetima	Uvjetima

Ishodi učenja

ZNANJE

ČINJENIČNO / TEORIJSKO

VJEŠTINE

SPOZNAJNE/ PSIHOMOTORIČKE/ SOCIJALNE

SAMOSTALNOST I ODGOVORNOST

Svojstva osnovnih elemenata HKO-a:

RAZINA
OBUJAM
PROFIL
KVALITETA

- **Razina kvalifikacije / ishoda učenja** označava složenost i doseg stečenih kompetencija, a opisuje se skupom mjerljivih pokazatelja.
- **Obujam kvalifikacije / ishoda učenja** označava ukupnu količinu stečenih kompetencija, a iskazuju se ECTS i ECVET-bodovima, ili nekim drugim bodovima.
- **Profil kvalifikacije / ishoda učenja** označava područje rada i učenja stečenih kompetencija, a iskazuje se nazivom.
- **Kvaliteta kvalifikacije / ishoda učenja** označava pouzdanost izdane javne isprave u odnosu na iskazanu razinu, obujam i profil stečenih kompetencija.

Primjer za radionicu:

Napiši osnovne stručne kompetencije/ishode
učenja za kvalifikaciju...

npr:.....

uzimajući u obzir elemente kompetencija kao
i osnovna svojstva

marina.tatalovic@vlada.hr